

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. Etiam monetariæ, & tributariæ leges in conscientia obligant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

CAPUT XII.

97 *Etiā monetaria, & tributaria leges in conscientia obligant.*

98 **V**alerus tit. 13. §. 9. cū multa allegasset pro obligatione legis pœnalis in conscientia, subiungit ut sequitur: *Vellem in contraria opinione perstantes adduci ad casus qui maximè perturbant Rempublicam, & ad tot tantisque aporias redigunt ejus Principem. Quales vidimus anno 1646. & sequentibus usque ad annum 1652. quibus populus Belgicus indomite contumax fuit Edictis Regis super re monetaria. Et hic (Duaci) ubi scribimus, circa fraudes vectigalium, super vino & cerevisia impostorum, somento, & illecebrâ istius erroneæ opinionis, licere transgredi leges pœnales. Aded ut Rex coactus fuerit exprimere, per impositionem pœna se non remittere culpam in casu monetario. In altero verò Edicto severissimo, omnes ad juramentum adigere, de non fraudandis vectigalibus. Et in minus grauantis mali casu, respondit Facultas Theologica, hujus & Lovaniensis Universitatis, anno 1632. affirmantissimè, & sine ulla dubii oppositi formidine, Edicta pœnalia super re monetaria subditos obligare in conscientia. Ex tant utriusque Universitatis responsa pralo exhibita, cum alio doctissimorum Patrum Societatis Doctorum, du Trien, le Roy, & la Croix, inter Resolutions Sylvii tom. 2. verbo moneta. Quæ Facultates, Duacensis & Lovaniensis, etiam fortius affirmant, contrarium sine errore à Catholicis teneri non posse.*

99 Sed quid de legibus tributariis, id est, quibus tributa & vectigalia indicuntur? Sive sint veræ leges, sive non, sive etiam vectigalium impositio fiat adjectâ, sive non adjectâ pœnâ, in conscientia obligare, communis & vera opinio est, licet contrâ sentiant Angelus, Navarrus, Soncinas, Bartolomæus Medina, & quidam alii. Quorum fundamenta sunt sequentia. 1.º quod sic videatur consuetudine receptum, ut leges, seu indicationes vectigalium non obligent sub culpa, sed sub pœna, si quis deprehendatur ea fraudasse. 2.º quod leges imponentes tributa & gabelas, non censentur determinatè prohibere defraudationem, sed indeterminatè, *solve sine fraude, vel da mulctam, si deprehensus fueris.* 3.º quod Princeps, ea imponendo, non intendat, ut tam accuratè solvantur: si enim accuratè solverentur, forent iusto majora. Unde Philippus II. Hispaniarum Rex, conquerentibus Ministris, quod à multis vectigalia fraudarentur, fertur respondisse: *Sinite eos, furantur enim de suo.* 4.º quod per adjectionem pœnæ sufficienter compensetur Regi quicquid per fraudationem ipsi decedit. 5.º denique quod leges tributariæ, sic explicatæ, moderatæ sint, & tolerabiles; aliter verò explicatæ, nimis duræ sint, & fortassis

injustæ. 6.º quod saltem omnia vectigalia nova injusta sint.

Sed his non obstantibus vera est (ut dixi) communis opinio, quæ leges illas obligare dicit in conscientia. Quam Alphonsus à Castro lib. 1.º de lege pœnali c. 10. tam certam existimat, ut contrariam doctrinam errorem vocet, & quidem errorem pestiferum. Sic enim habet: *Ex hac falsa doctrina mihi constat multos denegasse Regi Hispania tributa. Rem mihi notam narro, quam ego ipse vidi, & non quam ex aliorum relatione didici. Nam multi mercatores, in variis Hispania locis, me de hac re consuluerunt, quibus constanter, & eodem tenore semper respondebam, illos qui talia tributa denegant, peccare mortaliter, & teneri ad restitutionem. Et infra: Hac causa fuit, que me ad hoc opus scribendum impulit, ut huic errori pestifero, quem sciebam multorum peccatorum fuisse causam, occurrerem. Timebam enim illud Isaiæ: "Væ mihi, quia taciui." Et illud Leonis: "Qui alios ab errore non revocat, seipsum errare demonstrat." Quis enim vir doctus, & Catholicus tolerare posset tam pestiferam sententiam, qua docet furia sine peccato exerceri, & qua furto sublata sunt, sine peccato retineri?*

Istius doctissimi Authoris zelum profectus est Carninus in tract. de vi & potest. leg. p. 2. c. 7. Valerius tit. 13. §. 10. & Judocus Damhouderius in praxi crimin. c. 101. n. 16. contrariæ opinionis patronos vocans rerum mundanarum imperitissimos. Et reverà videtur mutata jam scena à tempore Christi (ait Valerius) nec jam amplius fraudes publicanorum, sed civium adversus publicanos, argendas esse: *illi enim ab his justificati, sive illi multo, quam hi hodie justiores sunt.* Sed hisce censuris Apostolico judicio relictis, nostra & communis assertio

Probat 1.º ex Scriptura, ex qua habemus, tributa esse debita Regibus & Principibus ex justitia. Matth. 22. *Reddite ergo qua sunt Cæsaris, Cæsari: his enim verbis Christus, viso numismate census, seu tributum, quod Cæsari pendebatur, tributum illud ita probavit, ut voluerit illud Cæsari reddi, tamquam rem quæ Cæsaris esset, seu debita ipsi ex justitia, cujus est suum cuique reddere. Idem tradit Apostolus Rom. 13. *Aded & tributa præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal, &c.* Ex quo utroque loco patet, tributa & vectigalia Principibus debita esse lege divinâ, dumque ab hominibus positivè determinatur quantitas eorum, hujusmodi determinationes non esse nisi determinationes, & interpretationes legis divinæ. Cujusmodi leges in conscientia obligare, nemo it inficias.*

2.º. Quemadmodum Princeps ex justitia debet Reipublicæ curam & vigilantiam pro

illius conservatione & tranquillitate; sic Respublica ex iustitia debet Principibus suis, pro regalis status decencia, sustentationem, subsidiaque necessaria ad regni onera sustentanda, & ad salutem Reipublicae procurandam. Istorum vero subsidiorum praestatio fit per solutionem tributorum, vectigaliumque, quorum taxatio fit per leges positivas. Ita proinde subsidia sunt stipendia Principibus ex iustitia debita; sicut decimae sunt stipendia Ecclesiae ex iustitia debita, pro sustentatione Pastorum, &c. Teste namque Apostolo 1. Cor. 10. *nullus militat stipendiis suis*. Reges autem & Principes Reipublicae salutem, communique omnium paci militent.

104 3°. Tributa & vectigalia Principibus debita esse ex iustitia, communis mundi sensus & usus ostendit. Jus namque illa exigendi Ministri Regum & Principum publicanis vendere solent, istamque venditionem communis mundi sensus & usus approbat.

Igitur publicani, per contractum emptionis, jus strictum acquirunt ad illa. Proinde graviter contra iustitiam peccant, qui iustum vectigal notabiliter defraudant, suntque rei furti; atque adeo tenentur ad restitutionem. Ideo Joannes Valerus de differentiis utriusque fori, differentiæ 2. mercatores vectigalia iusta non solventes, non existimat tutos in conscientia, ne tunc quidem, dum minime petuntur à publicanis, id non advertentibus. Neque enim donare vel condonare praesumuntur: cum nihil minus intendant, vel cogitent. Videri potest Augustinus epist. 96. alias 124. ad Olympium, ubi debitum fisco non solvere, fraudem vocat: *Neque enim fraus ista, quoniam fisco fiebat, ideo non fiebat*. Unde subiungit, quod melius inopia laborem servi. *Dei tolerant, quam ut necessario facultatem cum conscientia fraudis obtineant*, dimittendumque potius agrum, non soluto fisco comparatum (nisi fiscalis debiti remissio per Imperiale beneficium obtineatur) quam conscientiam fraudis retinendum.

105 Nec valida sunt fundamenta contrariae opinionis. Ad primum enim respondeo cum Suarez, Salas, Carnino, &c. negando id consuetudine introductum; imò consuetudinem in contrarium allegari à Carnino. Ut ut sit, cum tributorum institutio de regalibus fit, pertineatque ad supremam potestatem, praescribi non potest per privatorum consuetudinem. Covarruvias qq. practicae c. 4. nec consuetudo contra legem humanam praevaleat potest, nisi consentiente Principe: quem in puncto gabellarum non consentire, patet ex eo quod fraudantes puniat, & in Belgio suam in contrarium intentionem aperte declaraverit per exactionem iusjurandi, de iis non fraudandis. Denique tributa & gabellae, non secus ac decimae,

Tom. II.

debentur iure divino, & naturali. Contra quod omnis humana consuetudo, non tam consuetudo est, quam corruptela.

Ad secundum respondeo contrarium patere ex breviculis vectigalium, quae non continent alternativam, solvendi vel luendi; sed solum determinant quantitatem vectigalis solvendi.

Ad tertium respondeo negando assumptum. Quod solide non probatur ex dicto illo Philippi II. utpote qui dum dixit (si tamen dixit) *sinto illos*, faceret dixit. Dum vero subiunxit *furantur*, furti peccatum supponit. Nec contrarium insinuat, addendo *ly de suo*: quamvis enim verè fures sint, qui vectigalia fraudant; furantur tamen quodammodo de suo, pro quanto sibi retinent pecunias suas, tamen Regi, vel publicanis ex iustitia debitas.

Ad quartum respondeo, istud etiam assumptum negari à publicanis, & Judicibus. Et merito, tum quia per astutiam & subtilitatem fraudantium, poenae ut plurimum eluduntur. Tum quia multae, quibus aliqui peccantur, non compensant fraudes aliorum, sed diligentiam, cautelam, & sumptus publicanorum in iis detegendis.

Ad quintum respondeo 1°. negando, quod leges tributariae, sensu nostro explicatae, nimis durae sint, vel iniustae. Neque enim tales censere potest, qui compertas habet maximas Reipublicae necessitates, saltem in afflictissimo Belgio nostro, ubi gravissima bella à saeculo perdurant, nec quantacumque tributa sufficiunt ad publicas necessitates, uti manifestum facit experientia, publicae aerarii inopia.

Respondeo 2°. dato, non concessio, quod tributa aliqua nimium dura essent, intolerabiliaque, saltem non omnia esse talia. Omnia tamen fraudantur. Nec ea quidem, quae intolerabilia videri possent, si in totum solverentur, etiam in parte solvuntur, tamen in parte evidenter tolerabilia. Causa proinde fraudum non tam est praetensa illa intolerabilitas, quam naturae corruptae tenacitas & cupiditas, suggerens excusationes in peccatis.

Respondeo 3°. nulli sapienti, in Belgio nostro, dubium esse posse de iustitia vectigalium, tum ob praemissa, tum quia in Belgio, non tam imperantur, quam imperantur, nullaque, absque consensu Ordinum, qui populi tutelam gerunt, imponuntur.

Respondeo 4°. Sicut in dubio de iustitia aliarum legum, vel etiam de iustitia belli v. g. obligatio est parendi, juxta Augustinum 22. contra Faustum c. 47. sic & in dubio de iustitia tributorum impositorum. In dubio namque praesumendum pro Principe, & iustitia legum, ordinationumque ipsius. Nec privatorum est iudicare leges & ordinationes (quarum occultas rationes ut plu-

rimùm ignorant) sed vivere secundùm leges, &c.

113 Et propterea sententia Angeli, Navarri, &c. non solum omni destituitur fundamento, sed & Regi, bonoque communi adversatur, & à Doctoribus communiter reprehenditur, teste Sylvio. Navarri quoque sententia, quòd mortaliter non peccent asportatores mercium è regno, non soluto vectigali, nec piscantes in fluminibus vetitis, vel in silvis ligna cadentes, pecorave pascentes contra prohibitionem: hanc (inquam) sententiam Becanus periculosa vocat. Cùmque Lovanii, Præside eximio D. Martino Steyartio, publicis in Theatris defensa fuisset propositio asserens nec peccare, nec ad restitutionem teneri eum, qui de taxa præscripta subtrahit, quantum bona fide credit, se supra alios suæ conditionis gravatum iri, si totam taxam solveret: propositionem istam, ad se delatam, Supremum Brabantiae Consiliùm 11. Julii 1693. scandalosam, Majestatique juribus, Statibus, & publico perniciosam declaravit.

114 Ad sextum respondeo à nonnullis omnia vectigalia nova improbari velut injusta; maxime imposita super rebus ipso usu consumptibilibus, & super esculentis & potulentis. Verùm ipsi non satis attendunt publicam necessitatem, plerùmque adeò urgentem, ut ei sublevandæ nec antiqua vectigalia sufficiant, nec nova, quæ super aliis rebus imponuntur. Ideoque dum ea indistinctè damnant, errandi aniam semidoctis præbent. In nostro præsertim Hispanico Belgio, in quo vectigalium illorum justitiam & necessitatem, nedum usus à multis retrò annis frequentissimè ostendit, sed & unanimesensus omnium Belgii Ordinum (qui pro iis imponendis supplicare solent Regi) quorum (utpote expertorum, compertisque habentium publicas necessitates, earumque causas) unanimes hac de re sensus inconsiderationem arguit contradicentium.

CAPUT XIII.

Omnis lex in conscientia obligans, obligat sub culpa, veniali, vel mortali.

115 **E**st adeò communis assertio Theologorum omnium, ut prorsus singularis sit contraria Recentioris cujusdam opinio disp. 3. de legib. n. 19. dicentis non omnem transgressionem legis aeternæ esse peccatum mortale, vel veniale, Augustinianamque peccati definitionem, dictum, factum, vel concupisum contra legem aeternam, latius patere, quam peccatum mortale, vel veniale, convenireque peccato, nec mortali, nec veniali, quod vocat immediatè à parte rei individuatum sub peccato in genere. Qui etiam Author disput. 6. n. 26. dicit, obligationem in conscientia multum differre ab obligatione sub

culpa, ut patet (inquit) ex Regula Dominicanorum, aliorumque quorundam Religiosorum. Illa enim obligant in conscientia (utpote dictante Regulas illas esse servandas) non verò sub culpa: cùm expriment se non obligare sub culpa.

Sed contra ipsum assertio nostra probatur. 1°. Quia omnis transgressio legis, verè & propriè in conscientia obligantis, est vera & propriè dicta transgressio legis Dei aeternæ, ut constat ex dictis num. 80. Sed omnis vera & propriè dicta transgressio legis Dei aeternæ, est veri nominis peccatum, adeoque culpa (ut constat ex Augustiniana & Ambrosiana peccati definitione) omne autem veri nominis peccatum, vel mortale est, vel veniale. Neque enim à parte rei magis dabile est veri nominis peccatum, nec mortale, nec veniale, quam veri nominis peccatum, nec grave, nec leve. Quod tam impossibile est quàm quantitas à parte rei, nec magna, nec parva.

2°. Quia novum istud & inauditum peccati individuum suus Author definire non potest, nec naturam ipsius explicare. Neque enim bene ipse explicat, dicendo, quòd sit peccatum non privans hominem gratiâ sanctificante, sed specialibus Dei favoribus, gratiisque quibusdam actualibus. Ista namque est definitio, seu explicatio peccati venialis, quam omnes passim Doctores tradunt, nec aliam ipse proferre potest.

3°. Singulares opiniones, contra Theologos omnes, absque cogente fundamento non sunt introducendæ. Id enim sapientum omnium judicio temerarium reputatur, uti ostendimus to. 1. de Deo distinct. 1. q. 1. a. 3. & q. 5. a. 3. Sed opinio quæ ponit peccatum à parte rei nec mortale, nec veniale, singularis est, & contra Theologos omnes (divisionem namque peccati propriè dicti in mortale & veniale, velut adæquatam, Theologi omnes hæctenus receperunt & tradiderunt) nec ullum habet fundamentum cogens. Non enim ex sacris Litteris, non ex sacris Canonibus, non ex Patribus, utpote solam facientibus mentionem peccati mortalis & venialis. Non denique in ratione petita ex supradictis Religiosorum Regulis. Quia Regulæ illæ ad materiam in eis præscriptam, ex se non obligant sub peccato propriè dicto, sed sub pœna dumtaxat, prout expressè declarant. Ex illis ergo solide probari nequit veri nominis peccatum, quod nec mortale sit, nec veniale. Neque laudatus Author citatâ disp. 3. n. 19. verè dicit transgressioni Regularum illarum per se convenire Augustinianam peccati definitionem: cùm id sit contra expressam Regularum illarum expressionem, & contra id quod ipsemet disput. 6. n. 24. expressè dicit, Regulas illas sub culpa non obligare, sed sub pœna dumtaxat.